Διάλεξη 16: Εισαγωγή σε Δενδρικές Δομές Δεδομένων

Στην ενότητα αυτή θα μελετηθούν τα εξής επιμέρους θέματα:

Εισαγωγή σε δενδρικές δομές δεδομένων,

Ορισμοί και πράξεις

Αναπαράσταση δενδρικών δομών δεδομένων στη μνήμη

Διάσχιση Δέντρων

Διδάσκων: Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ

Δένδρα

- Μέχρι τώρα μελετούσαμε *γραμμικές* δομές δεδομένων (linear data structures) π.χ. Stacks, queues, arrays, lists, κτλ
- Σε αυτή την ενότητα θα μελετήσουμε *δενδρικές* δομές δεδομένων (δηλαδή *μη-γραμμικές* δομές)
- ***Δένδρο*** είναι ένα σύνολο **κόμβων (κορυφών)** που συνδέονται από **ακμές (ή τόξα)** με τον ακόλουθο αναδρομικό ορισμό:
  1. Ένα δένδρο είναι είτε κενό ή
  2. αποτελείται από:
     - ***μια ρίζα* (root),** δηλαδή ένα κόμβο στον οποίο δεν καταλήγουν αλλά μόνο ξεκινούν ακμές, και
     - ***0 ή περισσότερα υποδένδρα*** $T_1, T_2, \ldots, T_k$, το καθένα ξεχωριστό από τα άλλα και από τη ρίζα. Υπάρχει μια ακμή από τη ρίζα στις ρίζες των $T_1, T_2, \ldots, T_k$.

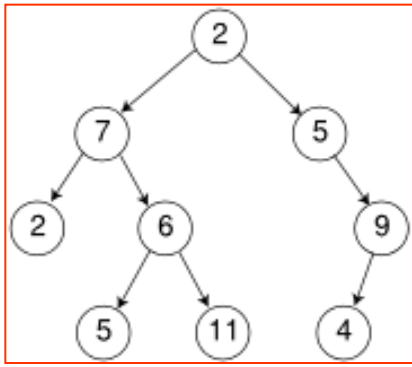

- Από κάθε κόμβο ξεκινούν 0 ή περισσότερες **ακμές (edges)**.
- Σε κάθε κόμβο καταλήγει μία μόνο ακμή (αλλιώς θα είχαμε μια άλλη δομή – τον γράφο)
- Στη ρίζα δεν καταλήγει καμιά ακμή.

Παράδειγμα 1: Οργάνωση Μονοπατιών σε ένα OS

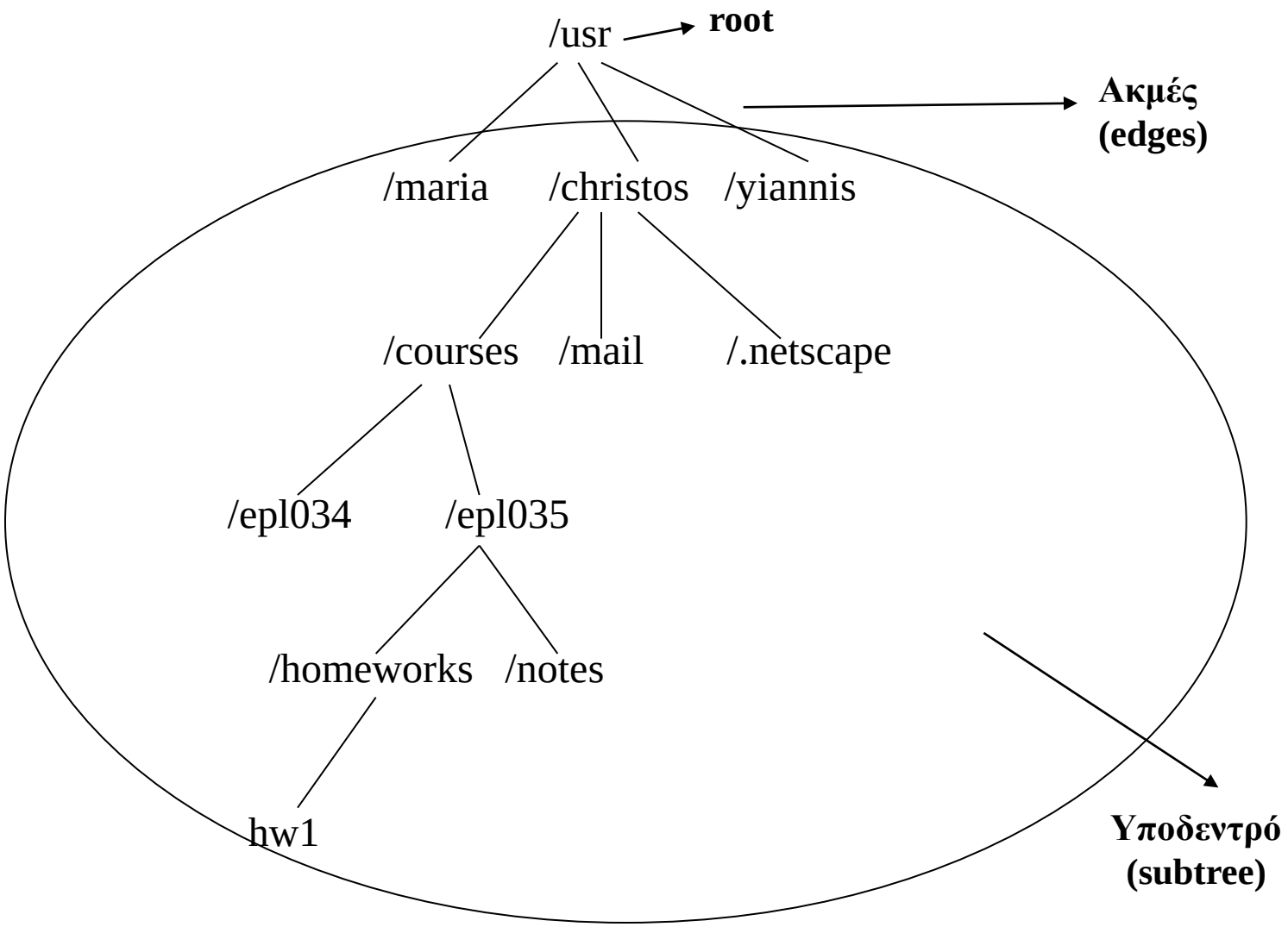

Παράδειγμα συνέχεια

Υποθέστε ότι χρησιμοποιούσαμε μια **γραμμική δομή** (π.χ. ένα πίνακα) για την αποθήκευση των διάφορων μονοπατιών

/usr/maria

/usr/christos

/usr/christos/courses

/usr/christos/courses/epl034

/usr/christos/courses/epl035

/usr/christos/courses/epl035/homeworks

/usr/christos/courses/epl035/homeworks/hw1

/usr /christos/courses/epl035/notes

/usr /christos/mail

/usr /christos/.netscape

/usr /yiannis

Μειονεκτήματα

- **Καταλαμβάνουμε πολύ χώρο ➔ Επαναληπτική αποθήκευση μονοπατιού**
- **Η αναζήτηση κάποιου στοιχείου χρειάζεται O(n) (n μέγεθος λίστας)**
- **Στα δένδρα τα δεδομένα είναι 'καλύτερα' οργανωμένα ώστε οι διαδικασίες αναζήτησης, εισαγωγής και εξαγωγής κόμβου να είναι πιο αποδοτικές (τάξεως O(logn)).**

Παράδειγμα 2: Suffix **Trie** (Re**Trie**val)

Μπορούμε να κρατήσουμε ένα μεγάλο λεξικό στην μνήμη του υπολογιστή και να κάνουμε αναζητήσεις για λέξεις αποδοτικά

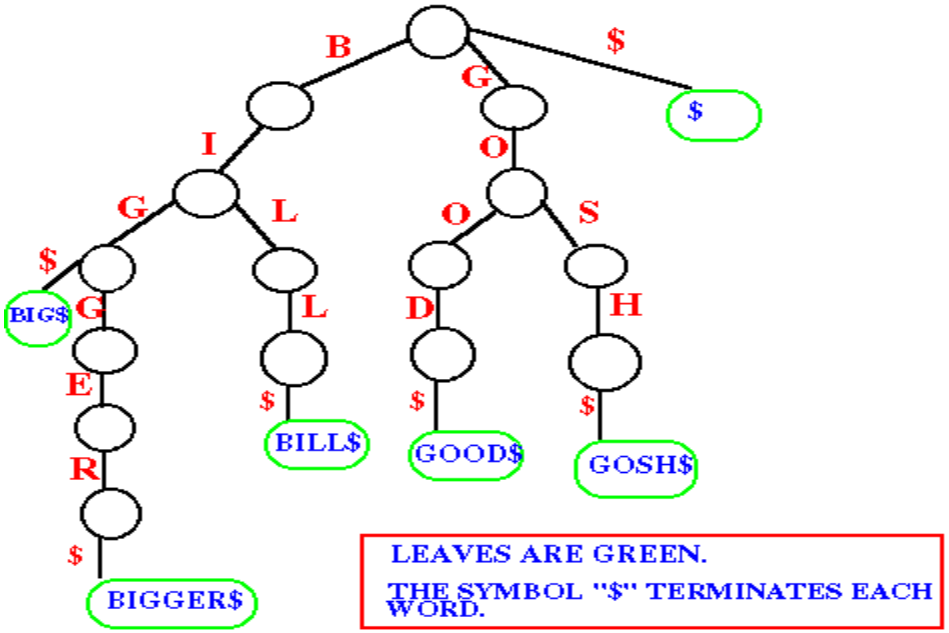

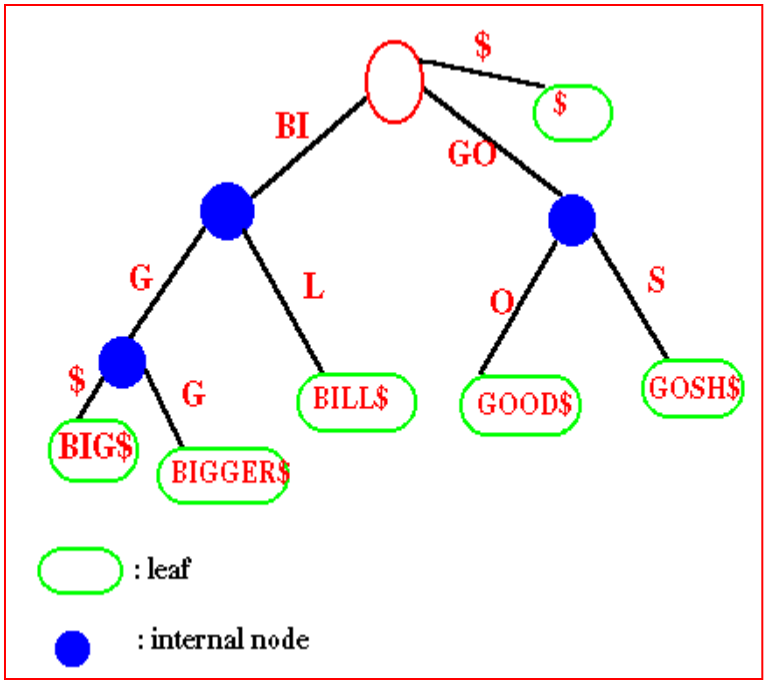

PATRICIA Trie: Κάθε ακμή περιέχει 1 ή περισσότερους χαρακτήρες (συμπίεση)

Ορισμοί

- Όταν υπάρχει **ακμή** από ένα κόμβο **u** σε ένα κόμβο **v** τότε ο **u** είναι ο **πατέρας** ή ο προκάτοχος (**parent**) του v, και ο v είναι **παιδί** (**child**) του **u**.
- Η ορολογία αυτή γενικεύεται ώστε να μιλούμε για **προγόνους** (ancestors) και **απογόνους** (descendants) κόμβων.
- Κόμβοι που έχουν τον ίδιο προκάτοχο ονομάζονται **αδέλφια (siblings)**
- Κόμβοι που δεν έχουν παιδιά λέγονται **φύλλα** (leaves). Οι υπόλοιποι λέγονται **εσωτερικοί** (non-leaves - branches).
- **Βαθμός (degree) ενός κόμβου** είναι ο αριθμός των παιδιών του.
- **Βαθμός ενός δένδρου** είναι ο **μέγιστος** από τους βαθμούς των κόμβων του.
- **Δένδρα βαθμού n** λέγονται **n-αδικά**. Δένδρα που χρησιμοποιούνται συχνά είναι τα δυαδικά (binary), τετραδικά (quadtrees), οκταδικά (octtrees).

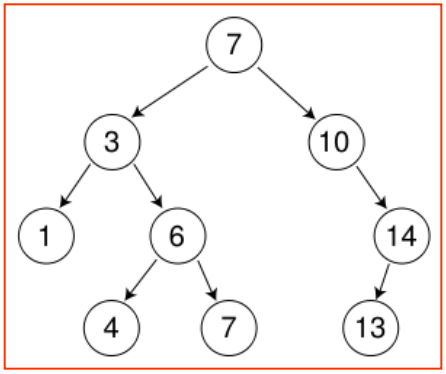

Parent(6) => 3

Sibling(1) => 6

Leaves = {1,4,7,13}

Non-leaves={3,6,7,10,14}

Root={7}

Degree(Tree)=2

degree(14) = 1

Βάθος και ύψος ενός δένδρου

- **Βάθος ενός κόμβου (Node Depth)** (ή επίπεδο **Level**)
  => αριθμός προγόνων + 1.
  π.χ. το βάθος της ρίζας ενός δένδρου είναι 1.
- **Βάθος ενός δένδρου** ονομάζουμε τον μέγιστο από τα βάθη των κόμβων.
- **Μονοπάτι** ή **διαδρομή** (path) ενός δένδρου είναι μια ακολουθία κόμβων v_1, $v_{2,}$, …, v_k, όπου κάθε v_i είναι πατέρας του v_{i+1}. Το **μήκος** του μονοπατιού v_1, $v_{2,}$, …, v_k είναι k-1.
- **Ύψος ενός κόμβου** : το μήκος του μονοπατιού από το βαθύτερο κόμβο (στο ίδιο υπό-δένδρο) προς τον κόμβο.
  π.χ. το ύψος οποιουδήποτε φύλλου είναι 0.
- **Ύψος ενός δένδρου** : το ύψος της ρίζας του δένδρου.

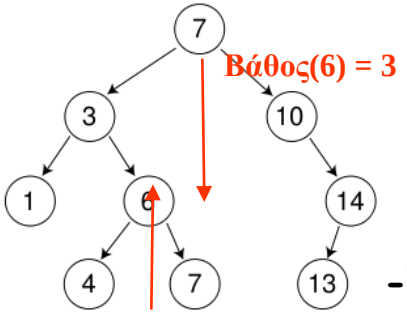

Παράδειγμα

Βάθος (Depth/Level) κόμβου:1

Ύψος (Height) κόμβου: 0

Βαθμός Δένδρου = 0

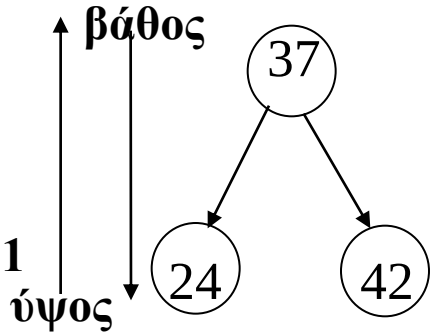

Βάθος (Δένδρου): 2

Ύψος (Δένδρου): 1

Βάθος κόμβου 37: 1

Ύψος κόμβου 37: 1

Βάθος κόμβου 24: 2

Ύψος κόμβου 24: 0

Βαθμός Δένδρου = 2

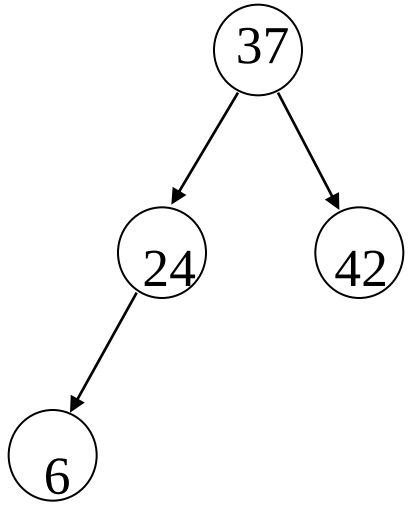

Βάθος (Δένδρου) : 3

Ύψος (Δένδρου) : 2

Βάθος κόμβου 24: 2

Ύψος κόμβου 24: 1

Βάθος κόμβου 6: 3

Ύψος κόμβου 6: 0

Βαθμός Δένδρου = 2

Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε **στατική** ή **δυναμική χορήγηση** μνήμης, αν και το δεύτερο είναι πιο φυσιολογικός τρόπος.

- Κάθε κόμβος αποτελείται από κάποιο αριθμό πεδίων:
  1. ***Τα πραγματικά δεδομένα του κόμβου*** (DATA και το κλειδί), και
  2. ***Δείκτες σε άλλους κόμβους*** του δένδρου (ένα ανά παιδί) .

```
typedef struct node {
    int val;
    struct node *left;
    struct node *right;
} NODE;
```

N=2 παιδιά ανά κόμβο

- Για δένδρο βαθμού n κάθε κόμβος έχει την πιο κάτω μορφή:

Info	p_1	p_2	…	p_n

όπου ο p_i είναι δείκτης στο i-οστό παιδί του κόμβου.

- Εναλλακτικά θα μπορούσαμε να αναπαραστήσουμε ένα δένδρο μέσα σε ένα **στατικά ορισμένο πίνακα**. Π.χ. όπου οι δείκτες είναι απλά αριθμοί (θέσεις του πίνακα).

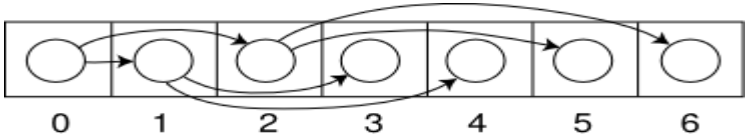

- Και στις δυο περιπτώσεις θέλουμε 4 bytes ανά δείκτη (σε x86) ή integer θέσης πίνακα. Αν έχουμε ένα 5-αδικό δέντρο τότε κάθε κόμβος χρειάζεται επιπλέον 20 bytes.
- Αν ένας κόμβος δεν έχει παιδία τότε αυτοί οι δείκτες θα μένουν αναξιοποίητοι, επομένως θα έχουμε σπάταλη χώρου.

Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- **Πρόβλημα**: Μείωση της σπατάλης χώρου από **αχρησιμοποίητους** δείκτες.

- **Λύση**: Μπορούμε να μετατρέψουμε ένα δέντρο **n-αδικό** (κάθε κόμβος με n παιδιά) σε ένα **2-αδικό** (κάθε κόμβος με 2 παιδιά) χρησιμοποιώντας την πολιτική «**Πρώτο Παιδί / Επόμενο Αδέρφι**» **(First Child/Next Sibling)**

- Δηλαδή κάθε κόμβος u περιέχει
  1. τα δεδομένα του κόμβου,
  2. δείκτη στο αριστερότερο (πρώτο) παιδί του u,
  3. δείκτη στον επί δεξιά αδελφό του u, αν υπάρχει.

- Αυτή η πολιτική μας επιτρέπει να μειώσουμε τον αριθμό των δεικτών

Παράδειγμα αναπαράστασης δένδρου

[Normal Tree]

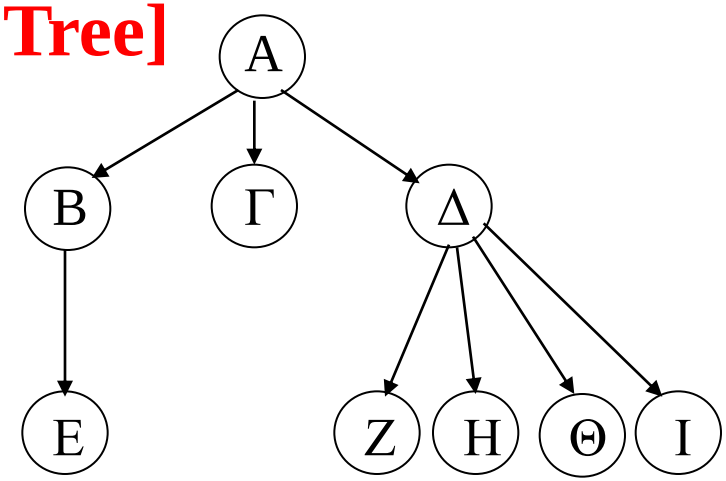

Δένδρο Βαθμού n (n=4)

Συνολικοί δείκτες:

9 nodes *4 pointers = 36

[First Child/Next Sibling]

Δένδρο Βαθμού n (n=2)

Συνολικοί δείκτες:

9 nodes *2 pointers = 18

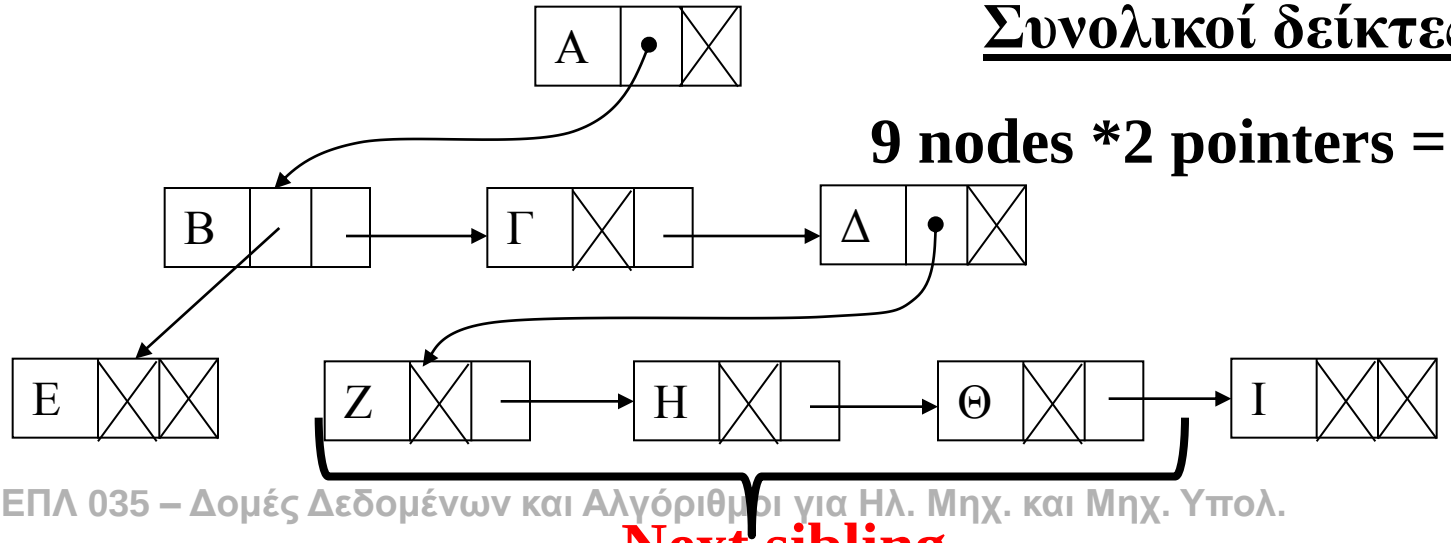

Διάσχιση Δένδρων

- Αν θέλουμε να **επισκεφθούμε όλους τους κόμβους** ενός δένδρου, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα από τους πιο κάτω τρόπους, οι οποίοι **διαφέρουν στη σειρά με την οποία εξετάζουν τους κόμβους.**

1. ***Προθεματική Διάσχιση*: (Preorder Traversal)** επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τη ρίζα και ύστερα τα παιδιά της. Αναδρομικά η πράξη ορίζεται ως εξής:

```
Print_Preorder(treenode u)
    Print u;
    foreach child v of u
        Print_Preorder(v)
```

2. ***Μεταθεματική Διάσχιση*: (Postorder Traversal)** επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τα παιδιά και ύστερα τη ρίζα του δένδρου. Αναδρομικά η πράξη ορίζεται ως εξής:

```
Print_Postorder(treenode u)
    foreach child v of u
        Print_Postorder(v)
    Print u;
```

Παράδειγμα Διάσχισης δένδρου

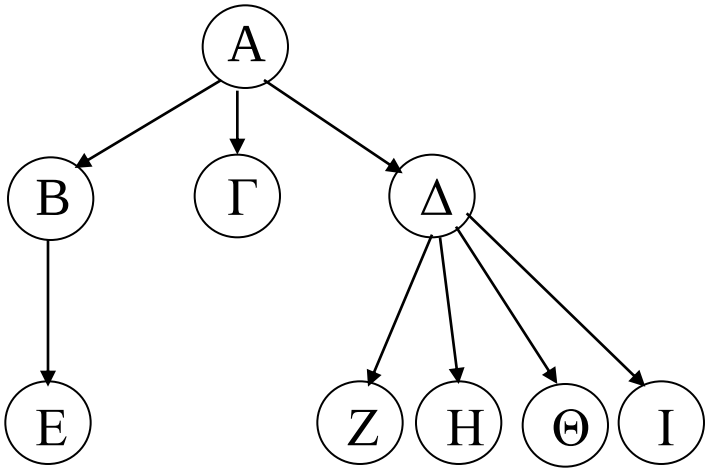


```
Print_Preorder(treenode u)
    Print u;
        foreach child v of u
            Print_Preorder(v)
```

```
Print_Postorder(treenode u)
        foreach child v of u
            Print_Postorder(v)
        Print u;
```

Προθεματική Διάσχιση (Preorder) : **Α** Β Ε Γ Δ Ζ Η Θ Ι

Μεταθεματική Διάσχιση (Postorder) : Ε Β Γ Ζ Η Θ Ι Δ **Α**

Χρήσιμες Πράξεις του ΑΤΔ Δένδρο

`Parent(u)`	επέστρεψε τον πατέρα του u
`Children(u)`	επέστρεψε τα παιδιά του u
`FirstChild(u)`	επέστρεψε το πρώτο παιδί του u
`RightSibling(u)`	επέστρεψε τον κόμβο στα δεξιά του u
`LeftSibling(u)`	επέστρεψε τον κόμβο στα αριστερά του u
`IsLeaf(u)`	αν το u είναι φύλλο τότε δώσε true, διαφορετικά δώσε false
`IsRoot(u)`	αν το u είναι η ρίζα του δένδρου δώσε true, διαφορετικά δώσε false
`Depth(u)`	δώσε το βάθος του u στο δένδρο.

Η υλοποίηση αυτών των συναρτήσεων θα γίνει στο εργαστήριο